

ZEMPLÉN.

Társadalmi és irodalmi lap.

ZEMPLÉNVÁRMEGYE HIVATALOS KÖZLÖNYE

(Megjelenik minden vasárnap.)

ELŐFIZETÉS ÁR
Egész évre 6 frt.
Félévre 3 „
Negyedévre 1 frt 50 kr
Bérmintelen levelek
csak ismert kezekből fo-
gadjanak el.
Ésírator nono adatkak
vissza.
Egyes szám ára 20 kr.
A nyitásban minden gar-
mondsor díja 20 kr.

HIRDETÉSI DÍJ:
Hivatalos hirdetéseknel:
Minden egyes sor után
1 kr.
Asonfelül költség 50 kr.
Kiemelt díjazottak s kör-
szállított hirdetések
nyekért térmenték szerint
minden 1 centiméter
után 3 kr számítatik.
Állandó hirdetéseknel
kedvezmény nyújtatik.
Hirdetéseket a „Zemplén”
nyomdába küldendők.

HIVATALOS RÉSZ.

5031. sz.

Zemplénvármegye alispánjától.

10 főszolgabíróknak.

Vármegyénk törvényhatósági bizottságának m. évi dec. 15-én tartott közgyűlésében 652/19491. sz. a. az 1889. évi utféntartási költség előirányzat tárgyában kelt határozatát /- a. másolatban azon felhívással adom ki, hogy azt az 1886. évi XXI. t. c. 7. § a értelmében közhírré tenni, s az erről szóló igazolványokat, valamint az ez ellen esetleg beérkező fellebezéseket ide legkésőbb 30 nap alatt bemutatni ne terheltessek.

S.-a.-Ujhely, 1889. ápril 29.

Matolay Etele, alispán.

(Másolat.) 19491. A kir. áll. épít. hivatal az 1889. évi utféntartási költségelőirányzatot bemutatja.

Beható átvizsgálás után a költségelőirányzat elfogadottnak, a nméltóságú közmunka és közlekedési miniszteriumhoz felterjesztetni határozatott.

Együttal a hadászati utakon lévő műtárgyak helyreállítására 30000 ft államsegély engedélyezése iránt felirat tétetni rendeltetett.

Kelt Zemplénvármegye bizottságának 1888. december 15-én tartott közgyűlésében.

Jegyzette: Kiadta.
Barthos József, s. k. Viczvárdy Ödön, s. k.
tb. aljegyző. főjegyző.

6061. sz.

Zemplénvármegye alispánjától.

Tudomás és közhírré tétele végett kiadom. Sátoralja-Ujhely, 1889. május 2-án.

Matolay Etele, alispán.

(Másolat.) Magyar királyi belügyminister. 19093/VII. szám. Körendelet. A szeszadóról szóló 1888. évi XXIV. t. c. végrehajtása iránt a m. kir. pénzügyminister ur által kiadott utasításhoz csatolt E. melléklet III. A. pontjában (Rendeleték tára 1888. évi folyamának 120. száma) meghatározott denaturáló szerrel denaturált szesz használása körül a hozzám beérkezett hivatalos jelentések szerint visszaélések követtetnek el olyképen, hogy a denaturált szesz emberi élvezésre szánt italok előállítására használtatik.

Minthogy azonban a szeszszel üzött visszaélések, melyek meggátlása érdekében a m. kir.

pénzügyminister urhoz mult évi 75510. sz. a. a pénzügyi közegekhez kiadott körrendeletében intézkedett, nem csak a jövedék szempontjából, hanem az 1876. évi XIV. t. c. értelmében a közegészségügy érdekében is megakadályozandók, utasítom a törvényhatóságot, intézkedjék aziránt, hogy a pálinka kimérésével foglalkozó üzletlajdonosok a legszigorubbán ellenőriztessenek s a náluk készletben lévő pálinkák és égetett szesz italok gyakori vizsgálat és vegyelmezés alá vétesenek. Mindazon esetekben, a midőn denaturált szeszszel kevert szesznek szabályellenes elárúsítása, forgalomba hozatala vagy annak emberi fogyasztásra és élvezésre való használása megállapított, az idézett 1876. évi XIV. t. c. értelmében teendő intézkedéseken kívül a felfoglalt szeszese folyadék és a felvett jegyzőkönyv megküldése mellett még az illetékes pénzügyi közeg, illetve pénzügyi hatóság a jövedék szempontjából szükséges intézkedések megtétele végett a legrovidebb idő alatt értesítendő. Ha a közigazgatási hatóság által az eszközlendő vizsgálatok alkalmával valamely szabályellenesség észleltetnék a denaturált szesz raktározása körül, arról jegyzőkönyv veendő fel s a jvk. további eljárás végett az illetékes pénzügyi hatóságnak vagy pénzügyi közegnek megküldendő. Budapest, 1889. évi március hó 23. án. A minister helyett: Beniczky s. k. államtitkár.

6130. sz.

Zemplénvármegye alispánjától.

10 főszolgabíróknak.

A folyó évi 4269. szám alatt kelt meghagyásom kapcsán tudomásvétele végett kiadom. S.-a. Ujhely, 1889. május 2-án.

Matolay Etele, alispán.

(Másolat.) Magyar királyi honvédelmi minister. 15418/X. szám. Zemplénvármegye közönségének. Háromszögelési munkálatok eszközlése céljából a cs. és kir. közös hadügyminister ur részéről kiküldött 11 főtisztet „nyílt rendelet-ekkel láttam el. Felhívom ennél fogva a vármegye közönségét, hogy e tiszteket az előmutatandó „nyílt rendelet”-ben felsorolt szolgálományokban kívánatra vonakodás nélkül részesítse és őket ezen fontos és közhasznú szolgálati feladatuk teljesítésében különben is kitelhetőleg támogassa. Budapest, 1889. évi ápril hó 13-án. Bárczy s. k. ministeri tanácsos.

a négyet, mind a heten neki állottak, hogy vajás kenyér, hideg sült, befőtt, cukorkák által valahogy az éhenhalást a gyermekétől távol tartsák. Eljött az este, a család kicsinytől nagyig elvitortázott a színházba, s 11 óra felé, a színház után mit tehetek volna okosabbat, minthogy enni adtak Lacikának. És csodálkoztak, hogy halavány a gyermek. Egyszer aztán megkérdeztek engem is. Egy ebédnél megszólított a nagyságos asszony.

— Ugyan mondja csak édes nevelő ur, ah! hogy is híjják? mi lehet oka, hogy ilyen halavány ez a gyerek, ilyen gyenge ilyen szomorú?

Megmondtam neki: — Nagyságos asszonyom! ne azt kérdezze hogy mi, hanem hogy ki. Megmondom: önök maguk, mert heten, reggel, alig hogy kibújt az ágyból rángatják csupa szeretetből, úgy, mintha szét akarnák szakgatni, de ezenkívül nem engednek semmi mozgást egésznap. Ebéd után feláldozzák saját kényelmöknek, s ezenkívül olyan ruhát adnak rá, amelyik csakhogy hozzá nincs varva a bőréhez. Cukrot adnak neki egész nap, este viszik színházba, éjszaka betakarják 3 paplannal, körül rakják vánkossal, hogy majd megfulad bele, s ezenkívül tömik étellel folytonosan.

— De hát mit tegyünk?

— Igen egyszerű: engedjék meg, hogy akkor egyikük mikor más, aludjék kemény derekaljon, adjanak rá kényelmes, könnyű ruhát s hordassanak az udvarra egy szekér homokot, eresszék oda játszani, hagyják magára ott a homokban, ne vigyék a színházba, akkor majd megváltozik a színe.

— Ah! ezt előbb meg kell kérdeznünk az orvostól.

— Nagyságos asszonyom magam is azt ajánlom legalább nem egyedül leszek ki e tanácsot adja.

4650. sz.

Zemplénvármegye alispánjától.

Tudomás és mihez tartás és az alárendelt községi előjáróságokkal való közlés végett kiadom. S.-a.-Ujhely, 1889. ápril hó 25. én.

Matolay Etele, alispán.

(Másolat.) M. kir. belügyministerium. 84872. szám. Körendelet. A postaintézet kezelési teendőit nagy mértékben szaporítja és nehezíti a kocsipostán portómentességet élvező hatóságok és hivatalok által majdnem kivétel nélkül követett azon eljárás, hogy pénzküldeményeiket gyakran még a legcsekélyebb összegűeket is, nem portómentes postai utalvánnyal, hanem pénzes levélben adják postára, jóllehet a pénzes levélnek felszerelése magára a küldő hatóságra nézve még az esetben is több költséggel és fáradsággal jár, ha az utalványozott pénzre vonatkozó írásbeli közlemény külön levélben küldetnek el. A portómentes postautalványoknak nagyobb mértékben való használatba vétele ellen nehézség kevésbé foroghat fenn, amennyiben a pénzküldő hatósági vagy hivatali közegnek a részére kiszolgáltatott feladó vevény nyilvántartása által ép úgy módjában lesz a postautalvány, mint a pénzes levél tényleges postára adásáról meggyőződni. Ehhez járul még az is, hogy a pénznek postautalvánnyal való küldése ugy a küldő, mint a felvevőnek is több biztosítékot nyújt. Ezen indokból és a postai kezelésben más érdekek sérelme nélkül elérhető könnyítések és egyszerűsítések szempontjából és minden 50 ftot meg nem haladó pénzküldemény, mely a postai tarifák és posta üzleti szabályok 67-ik §-ában foglalt határozományok értelmében portómentesen szállítandó, ezentul az említett tarifák 28-ik §-ának 2. pontja alatt körülírt módon, kizárólag portómentes utalvánnyal adandó postára. Ez alól természetesen kivételnek van helye akkor, ha az elküldendő hivatalos pénz corpus delictit képez, vagy pedig ezüst, esetleg arany pénzből áll. Felhívom a törvényhatóságot, hogy a hatósága alatt álló összes hivatalokat a fentebbiekről értesíteni és megfelelő eljárásra utasítani sziveskedjék. Budapest, 1889. évi március hó 2-án. Br. Orczy Béla s. k.

Megkérdeztek az orvost. A jó öreg orvos bácsi, ki mindig megszokta mondani az igazat s nem sokat ügyelt aztán, hogy tetszik-e vagy nem; rátámadt a nagyságos asszonyra:

— De hát mit kinoznak engem evvel? nem mondom-e én azt már hat esztendeje? nem mondtam-e, hogy hideg vízzel mosdassák, hogy ne tömjék étellel, hogy ne kötözzék össze tagjait; de hiába mondtam, mert tanácsomat nem fogadják, s agyonpréselik, etetik, agyon kurálják a gyermeket, s aztán ha beteg, ha vézna: akkor sirnak a nyakamon: »aber Herr Doktor, aber Herr Doktor! S még kérdezik tőlem, hogy helyes-e amit hat esztendő óta örökök mondok!

Az erélyes fellépés használt. S egy pár hónap mulva Laczika annyira ment, hogy a papa összes pipáit a falhoz verte, a varrópárnát kidobta az ablakon, s háromszor gurult le a lépcsőn a legfelső foktól a legalsóig, s négy helyen törte be a fejét, az orrát nem is számítva. De megjött a színe, jó kedve lett, énekel, evett jóízűen, s nem ült halványan egy szegletben mint addig.

Hölgyeim és Uraim! Korunk divatos hóbortjai közt a gyermekeknek hiúságból való túlságos piperézése, s ez által egészségüknek megrontása az minék én e helyen is hadat izenek. Menjenek Önök akármelyik nagyobb városba, mindenütt ugyanazon szimptomákat fogják látni, melyeket felebb jeleztem. Önök is többé-kevésbé hibásak. Szeretettel teszik, gyermekeik iránt való rajongó, tiszta szeretetből. De nem teszik helyesen. Az emberi testre lényeges hatással van, hogy fiatalabb éveiben mennyire volt gondozva, s zűségtelen bizonyítanom, hogy minél jobban eltaláljuk kis korában a helyes testi nevelést, annál tökélete-

TÁRCA.

Kárpáti emlék.

Te völgy, hol hőbb nap, olvadóbb a hó
Tél hamarabb fut, nyár tovább pihen,
És szebb virág közt lüktet a folyó,
Te völgy, e szóra oktatsz: szerelém!

S te bérc, vihar korbácsát megvető,
És visszavágó villámok haragját,
Te elhagyott, sujtott, kopártető,
Fenséges bérc. ezt menydörög: szabadság!!

Bartók Lajos.

Nevelésünkről.*)

(Folyt.)

Ebéd után, mikor mozogni akart volna, akkor hallgatnia kellett s csendesesen ülni, mert a papa az egyik szobában alszik, a mama a másik szobában alszik, a harmadik szobában Matild tanult francia leckét, a negyedik szobában Gizella készített a papának meglepetésül taplósipkát, kihimezve arany pillangókkal és falevelekkel, oda sem volt szabad mennie, nehogy aztán kifecsege.

Délután siettek Lacikát megmenteni az éhenhalás esetleges kinjaitól s pontban amikor ütötte

*) A zemplénvármegyei orvos-gyógyyszerész egyesület által rendezett népszerű ismeretterjesztő esték sorozatában 1889. évi február hó 25-én felolvasta: *Vaross Ferenc*.

Mai számunkhoz egy ív melléklet van csatolva.

A közigazgatási bizottság üléséről.

Vármegyénk közigazgatási bizottsága folyó hó 8-án tartotta legutóbbi ülését főispán ömeltóságának elnökle mellett. A napirend megkezdése előtt ömeltósága részvétének adott kifejezést a vesztesség fölött, mely *Payzoss János* sztrókai j. főszolgabírónak váratlan elhunytával a vármegye közönségét érte. A részvénytárgyat jegyzőkönyvbe vétetvén, az az elhunyt főszolgabírónak bánatos özvegyével közöltetni rendeltetett.

A tanácskozás sorrendjét s az elintézés alá került fontosabb tárgyakat következőkben ösmeretjük:

A közigazgatás állapotáról szóló alispáni jelentés szerint: a sztrókai szolgabírói hivatal átvételére és átadására kirendelt küldöttség minden irányban megnyugtató eredményt tapasztalván, a hivatal vezetésével *Bározy Benedek* szolgabíró bízott meg. Az ápril hónapról szóló csendőrségi jelentés 4 lopási és 2 tüzesetről tesz említést. Az ujoncállítási máj. 10 től jun. 20-áig foganatosították. Mennyire az a működési tervvel összeegyeztethető, alispán minden járásban személyesen óhajtott volna a polgári tiszteket ellátni. Minthogy azonban a s.-a.-ujhelyi választókerületben a követválasztási mozgalmak napról-napra nagyobb arányokat öltenek s emiatt multhatatlanul szükség van arra, hogy mostan székelytörtézet tartózkodjék, helyettes polgári elnökökről gondoskodott. Az eddigi megállapodások szerint polgári elnökök lesznek, a bodrogközi járásban: (s valószínűleg a szerencsiben is) *Horváth József* tb. főjegyző s I. aljegyző, ujhelyiben: az alispán, gálszécsiben: *Szabó Zsigmond*, n.-mihályiban: *Pólyányi Géza*, tokajiban: *Székelly Károly*, homonnaiban: az alispán, varannaiban: br. *Balassa István*, szinnaiban és sztrókaiiban: szintén az alispán. Amerikába ápril hó folyamán kivándorolt 37, visszaérkezett 42 egyén. Zugiskolák vármegyénk egész területén újabbán föl nem földöztek.

A közig. bizottság ügyrendje megjegyzésekkel kísérve a belügyminisztériumtól visszaküldetvén, átdolgozás végett a szabályrendeleteket előkészítő küldöttségnek kiadott. A *Lindenbaum Lény* és *Préger Izsák*-féle szédélgesen rajtakapott s M.-Laborczon működő szövőgyár megadóztatása, ugyancsak a községi adóra nézve az említett gyár üzletvezetősége és a községi képviselő testület között létrejött egységnek megbírása tekintetéből szükséges intézkedések megtétele.

A M. É. K. V. szerencs—legénye-mihályi vonalán lerakott második vágány folytán változást szenvedett utak és út-átjárók felülvizsgálatát teljesített küldöttségeknek jökönyvei tárgyalatván, a felülvizsgáló küldöttségek által utólagos jóváhagyás reményében kötött egységek jóváhagyatnak, a tett észrevételek, vagy kifogások helyeseltettek s a vasutársulat a teljesítendő teljesítésére köteleztetett. Erről az érdekelt községek járási főszolgabírói útján, továbbá a vasuti főfelügyelőség és a M. É. K. V. értesítetteti rendeltettek.

S.-Patak nközség képviselőtestületének abbéli tolyamodása, hogy utcáinak és kötereinek rendezése végett a községi közmunkának $\frac{3}{4}$ -ed része e folyó évre átengedtesék, — kedvező elintéztést nyert.

Szekerák Kálmán, s-pataki lelkész, plébános a község által reá kirótt vármegyei pótdadók alól magát felmenteni s azt, hogy a lelkészek e pótdadó-járandóságok terhe alól kivétesse, elhatá-

sebb lesz az a testi kifejtett korában. S minél tökéletesebb maga a test, annál tökéletesebb az értelem, miből kétségbevonhatatlanul következik: hogy az értelmi nevelésnek első feltétele a testi nevelés, hogy e kettő elválaszthatatlanul összefügg egymással.

A tanügyi férfiak közt általános a panasz-hogy éppen az uri rend gyermekei testileg és szel, lemileg legfejletlenebbek. Ha több időm és alkalmam volna fejtegetni, be tudnám bizonyítani, hogy a sok szekunda, a sok párbaj, a sok öngyilkosság, melyek a mai fiatal embereknél napi rendben vannak: egyenesen a rossz házi nevelésre vihetők vissza s itt is különösen a testi nevelés elhanyagolására, mert az erőteljes test nem képes az önbizalmat az emberben fenntartani, s az elerneyedt és fejletlen testszervezet félszeggé, bénává teszi a lelket, miből megint az következik, hogy a félszeg eszű embernek félszeg a gondolkodásmódja is, s e félszeg gondolkodásmód hozza létre a különféle extravaganciákat. Sok, igen sok tényező van, mi a helyes testi nevelést megnehezíti. Ma megkivánják már az embertől, hogy társadalmi állásához és divathoz mérten öltözködjék, s gyermekeiket is így öltöztesse. Divatlapok vannak, melyek a gyermekek öltöztetéséhez különbnél különbnél s igen sokszor esztelenül eszrelenebb mintákat hoznak. De a gyermekeiket igazán szerető és helyesen gondolkodó szüle meg tudja különböztetni a jót és célszerűt a károsától. El kell dobni mindent, mi a gyermek testét szorítja, vagy túlságos melegen tartja. Kerülni kell a ríkió színű ruhákat, mint amelyek a szemre káros hatásuk. Gyermekeket látunk az utcán, kik még közletről nézve is, nem látszanak egyebeknek, mint egy vörös vagy kék ruhacsomónak, amely mozog és sir. Ha lábái-

rozatni kérte. A tiszti főügyész, hivatkozással az 1875. évi XXIX. t. c. 28. §-ának harmadik bekezdésű pontjára, továbbá az 1883. évi XV. t. c. 9 és 12. §§-ának magyarázatot nem tűrő rendelkezéseire: folyamodott kérelmével elutasítani véleményezte. Főszámvevő felszólalására e kérvény a napirendről levétetett s ujjalag a junius havi ülésen feg előterjesztetni.

Nagy figyelmet ébresztett s nem kis érdeklődésre szolgáltatót alkalmat főszámvevőnek az O.-Liszka város háztartási ügyeinek állásáról szóló jelentése s az azok rendezésére vonatkozó véleményes előterjesztése. Az ügy beható tanácskozás s élénk eszmecsere után a helyszínen működött küldöttség eljárásának helyeslésevel s a főszámvevő által előterjesztett javaslat értelmében nyert elintéztést. A község házipénztárával szemben fenálló magán tartozások ügyének lebonyolítása u. n. községségi leszámoló biztossra fog bízati s evégből az alispán elnökle alatt Liszka n. község képviselőtestülete már legközelebb a helyszínen tanácskozásra fog egybehivatni. A Liszkan elszállásolt lovaskatonaságnak onnan mielőbb leendő elvezényeltetése pedig az alispánnak sürgős teendői közé soroztatott. Végül főispán ömeltóságának abbéli indítványa, hogy főszámvevőnek és *Göllner Lajos* adófelügyelői helyettesnek e bonyolódott számadási feladat tisztázása körül tanusított önzetlen s kitartó működésükért a közig. bizottság elősmerését nyilvánítsa, osztatlan helyesléssel fogadtatott.

Szerencsi főszolgabíró, tekintettel az ottan épülő cukorgyár körül alkalmazott munkások számára, közbiztossági okokból a szerencsi csendőrsőrs megerősítését kérelmezte. Ez értelemben a csendőrs-parancsnokság sürgősen megkerestetni rendeltetett. A szinai j. főszolgabírójának folyamodása, melyben a régiebb időből eredő kincstári adóterítmények ügyének rendezését kéri, jelentéstétel végett a kir. adófelügyelőnek kiadott. *Osáky Albin* gf. közokt. miniszternek ama leirata, melyben a magyarosítás terén érdemeket szerzett néptanítóknak anyagi jutalmaztatására a vármegye közönségének hazafias figyelmét felhívja, örömmel fogadtatott s a vármegye bizottságának ügyszeretetébe fog ajánlatni. A parnói óvóiskola részére kért 135 fnyi segedelem a közmivelődségi alap pénztárából utalványoztatott. A homonnai és gálszécsi járások főszolgabírói részéről vármegyei pótdadó-hátrálékok törlése iránt benyújtott előterjesztések véleménymondás végett főszámvevőnek kiadattak, *T. Terebes* községnek pedig t. évi okt. hó 1-éig fizetési használtas adatot.

Payzoss Andor arvasz. elnök jelentése szerint: ápr. hóban elintéztést nyert 1715 db., elintéztetlen: 892. Ápril hó 30-áig az igtatóba érkezett 7343 db. beadvány, szaporulat a mult év ugyanazon szakához mérve: 210 ügydarab.

Chyzer Kornél dr. főorvos ápr. havi jelentésében a közegészség állapotát szokatlanul kedvezőnek jelz. Az ilyenkor uralkodni szokott tüdőlobos járványoknak most nyoma sem volt.

Hlavathy József kir. ügyész jelentése szerint: a rablétszám 274, ebből az elítéltek száma 212, vagyis 14-el kevesebb, mint volt a mult év ápril havában. A felügyelete alatt álló kerületi börtön egészségi állapota kedvező. Az élmezőre panasz nem volt.

Nemes Lajos kir. tanfelügyelő ápril hóban több iskolát meglátogatott, ezek között a velejtői r. k. és gk. felekezeti iskolákat főispán ömeltósága és *Andrássy Sándor* gf társaságában vette szemle alá. Ez el-

kat nézzük: apró, szűk cipőcskébe látjuk bujtatva azokat, melyekben lábujjaik visszahajlanak, s erőszakosan görbelábuva teszik a gyermekeket. Térdeik át vannak kötve gummiszalagokkal, melyek megakadályozzák a vérkeringést. Méltóztassanak csak jól megfigyelni, hogy ezalatt a valóságos gumikurtavas alatt a gyermek bőre ráncos, megpirosodott s pár óra múlva, hogy lefektették a gyereket, dagadt is. A mellen a ruha szűk, s a ruha alatt a test át- meg át van kötve mindenféle szalagokkal és kötélekkel. E szalagok és kötélek célszerűtlenek, s gombokkal százsorta kényelmesebben fel lehet erősíteni a ruhákat. A derék át van kötve tenyérnyi széles bőrvövel, s emiatt a szerencsétlen nem tud meghajolni. A karokra ráfeszül a ruha, úgy, hogy alig bírja a kis gyerek könyökét behajlítani. Egy óriási keményített gallér van a nyakukon és nem tudják fejüket sem erre, sem arra fordítani. Különös szeretettel alkalmaztatnak e gallérok a kék színű matróz-ruhákhoz fiuknál, s mindenféle ruhákhoz leányoknál. Pedig e gallér a mellett hogy nem szép, még a bőrt is feldörzöli, s a szegény gyermekeket kényszeríti úgy járni, mintha kitört volna a nyaka.

A kabát és mellény sokszor egy darabból vannak készítve, s úgy kell a gyermeket beleszorítani abba, mintha azt akarnák, hogy soha többé ki ne bujjék belőle. Leánygyermekeknél igen sokszor a derék van megszorítva, hogy annál karcsubbá fejlődjék. Honnan van az, hogy igen gyakran látunk kis leányokat, kik a lélekzetet szájukon át veszik? és nem az orrukon mint más? — onnan, hogy a derék és mell igen átléven kötve, szorítva, a gyermek kénytelen akaratlanul is a szájon át színi magába a levegőt, úgy, mint mikor futás

hanyagolt állapotban talált iskolák egyesítése iránt a kellő lépések megtétele. Az o.-liszka izraelita iskolába kért harmadik tanerő alkalmaztatása feltételeken megengedtetett. A tanfelügyelőnek egyéb előterjesztései után főispán ömeltósága elmondotta, hogy Ujhelyben az ev. ref. és a Horváth-féle iskolánál f. hó 7 én látogatást tett. Kellemesen tapasztalta, hogy mindkét helyütt a növendékek szellemi és testi nevelésére nagy gondot fordítanak. Soha együtt és ennyi egészséges gyermeket, u. m. még nem látott. A leányiskolákban alkalmazott tanmódszerben megróttá azt a tulbuzgóságot, mit a németnyelv tanítása körül az anyanyelv rovására tanusítanak, tapasztalatát e mondattal illusztrálván: „a mi leányaink olyan szépek olyan szeretetreméltók, hogy az ő kedvükért a német ifjak megtanulnak magyarul” (Nagy igazság! Szerk.)

Hönsch Dezső kir. mérnök jelentéséből kiemeljük, hogy az állami utak jó karban vannak. A hoóri és szürnyegi hidak renoválása munkában van. A tokaj-tarcali ut építése a közmunka erőnek késedelmes kiszolgáltatása miatt csigaléptekkel halad előre. Harminckilenc pósthivataltól beérkezett jelentés szerint a mult év második felében Amerikából 480,000 fnyi utalvány fizetett ki. A tokaj-tarcali határookban szolgáló füzesseri hid helyreállítatása járási főszolgabírónak halaszthatatlan kötelességévé tétetett. E hidacska felépítésének teherviselési aránya hivatalból fog megállapítani s az érdekelt községekkel közöltetni.

Beoske Bálint, kir. adófelügyelő indítványt tett a volt urbéres község által közösen használt erdő- és legelő-területeknek hitellekknövyi rendezése, ide vonatkozólag a kataszteri birtoknyev átírdomítatása, s mindezekből következőleg az *Illétkégyenértéki adó* bonyolódott kérdéseinek tisztázása végett. E következményeiben üdvösnek ígérkező indítvány közörművel fogadtatott. (O.-Liszka nagy hasznát láthatja! Szerk.) Ápr. hóban befolyt állami adó: 16,767 ft 58 kr., hadmentességi díj 266 ft 83 kr. A kataszteri nyilvántartó biztosok külső szolgálatot végeznek s a n.-mihályi j. területén régiebb kataszteri munkálatok kiigazításával foglalkoznak.

*Kovács György*nek kivételes nősülése előlegesen megengedtetett.

A d. e. 9-kor kezdődő ülés d. u. 1-kor előlülő főispán megéljenzésével végződött.

Vármegyei ügyek.

Hibaigazítás. Lapunk mult számának az orszgy. képviselő választók összeírására vonatkozó közleményében az évszám téves, mert az összeírás nem 1889-re, hanem 1890-ik évre lesz foganatosítandó.

Halvaszülöttek vizsgálása. A belügyminister valamennyi halottkémet utasítani rendelt iránt, hogy a bábák által hozzájuk bejelentendő esetekben a halvaszülötteken a halottkémlést szabályszerűen teljesítsék.

Italmérsi joggyakorlat magyarázata. A kassai keresk. és iparkamara tudatja a vármegye törvényhatóságával, hogy az italmérsi jog gyakorlásáról szóló 1888. évi XXXV. t. c. magyarázata című munka 1 ftért a kamaránál megrendelhető.

Hidhelyreállítás. A vármegye alispánja a

vagy gyors járás miatt elfáradunk. Pedig a tüdő, az emberi szervek egyik legfontosabbika, éppen ezen bepréslés miatt nem fejlődhet ki kellőleg, s azért van az a sok gyenge mellű nő. Igen sok komoly és veszélyes belső bajt el lehetne háritani, ha a gyermekek ruházatánál a szépség mellett a célszerűre és egészségesre is kellő gond fordítatnák.

De a gyermekek helyes testi nevelése nem csak a ruházat célszerű alkalmazásából áll, hanem ide tartozik még az *évsz*, az *alvás*, és a *játék*.

Igen sok cukros dolgot esznek a gyermekek. Van olyan kis gyermek, ki a rendes eledelen kívül hetenkint 10 krajcár ára cukrot eszik meg, tekintet nélkül arra, hogy a bolti édességek legnagyobb része ártalmas festékekkel van festve.

Ha sirni kezd a piciny, akkor mindig akad holmi cukorka féle, amivel aztán a gondos mama elfoglalja a bubika száját s a világgyűlöletbe esett ártatlan gyermeki kedélyt megvigasztalja. Az ártatlan gyermeki kedély pedig gyakran esik aztán fekete világgyűlöletbe, mely világgyűlölet és bus melancholia cukorral sikeresen gyógyítható. Vanak esetek mikor ismerősök, rokonok által egy kis pénzbeli ajándék nyujtatik a kicsinyeknek, amaz egyszerű és bizonyosan bölcs belátásról tanuskodó szavak mellett: „nesze vagy rajta cukrot.” Az ilyen rokoni szó a legpontosabban teljesítettik s az atyafiságos négy krajcár, vagy hatos cukorgömbök alakjában szétrágitik. Pedig igen sok — s merném mondani — legtöbb uri gyermek étvágytalanságának a cukor az oka és sokkal helyesebb s a mi fő: egészségesebb lenne cukor helyett gyümölcsöt adni a gyermekeknek. Leghelyesebb ritkán vagy épen sohasem adni a gyermekeknek cukrot. Az ételfélék változatossága folytán, már

homonna-szinna-baligródi uton beszakadt 166. sz. rozzant fahidnak sürgős helyreállítását elrendelte.

Vámtulajdonosok figyelmébe. A közm. és közlekedési minister a vármegye területére nézve a vámszedési jogok bejelentésére szabott határidőt meghosszabbította. Ennek következtében a vármegye alispánja felhívta a járási főszolgabírákat, hogy amennyiben a tulajdonosokra nézve a tényleg létező vámszedési jogosultságok esetleges elvesztése, pusztán a bejelentés elmulasztása, s az ebből eredhető következmények miatt tetemes vagyoni hátránnyal járna: az érdekelteket a legszelebb körben közzéteendő felhívás útján még egyszer és utolsó ízben igényeik s a vámjogosultság igazolására, valamint a vámtarifák mikor és ki által történt engedélyezésére vonatkozó adatoknak 30 nap alatti bejelentésére kellően utasítsák.

Pótvásár. A földmiv., ipar- és kereskedelmi minister megengedte, hogy *Tályán a f. é. április 4-éről elmaradt országos vásár helyett f. május hó 23-án pótvásár tartassék.*

Hivatalos levelezés a külfölddel. A hazai hatóságoknak a külföldön székelő osztrák-magyar követségekhez vagy konzuli hivatalokhoz intézendő, továbbá a külföldi, valamint az osztrák és a boszniai és a hercegovinai hatóságokkal felmerülő levelezéseinek követendő eljárására nézve a belügyminister korrendeletben részletes utasítást intézett a vmegye törvényhatóságához, melyből tudomásul kiemeljük a következőket: 1. *Külföldön székelő osztrák-magyar követségekhez vagy konzuli hivatalokhoz csak a törvényhatóság első tisztviselője intézhet közvetlen hivatalos megkereséseket.* Alant hatóságok az alispán közvetítését tartoznak igénybe venni. A levél címe francia nyelven is kiírandó. 2. *A hazai törvényhatóságoknak a külföldi hatóságokkal való levelezését, illetőleg valahányszor valamely külföldi hatósággal való levelezés szüksége állana elő, mindenkor az Őfelsége körüli m. kir. ministerium közbenjárása kérendő ki.* 3. *A hazai hatóságoknak az osztrák hatóságokkal való levelezése kérdésében kijelenti a minister, hogy a sürgős katonai ügyek kivételével, melyekben az Őfelsége személye körüli ministerium közbenjárása szintén kikérhető, a hatóságok minden más esetben közvetlenül érintkezzenek.* A megkeresésekhez német nyelvű fordítás is melléklendő és szükséges, hogy a borítékon a cím és rendeltetési hely német nyelven is megnevezessék. 4. *A boszniai és hercegovinai hatóságokkal hatóságaink szintén közvetlenül érintkezhetnek.*

Alakítsunk megyei torna-egyesületet!

A mai materialisztikus korszakban vajmi kevesen gondolnak arra, hogy a lélek mellett a test fokozatos mivélése egy egész nemzetnek a létkérdése.

Igaz ugyan, hogy a hajdankor csodákat látta a mai nemzedék által felkarolt tudomány eredményében, természetfelettit annak hatásában; igaz, hogy az értelem mivéléseiből kifolyólag ma az egyszerű földmives is tudós az őskor művelt-

a rendes étkezésnél kielégítheti a gyermek az édes dolgok utáni vágyát. Másik baj a gyermekek táplálkozásánál a falánkság. Kis gyermekek örökké enének, ha lehetne s a szülői szeretet rendesen módot és alkalmat nyújt nekik, hogy a kis fogacskák ne heverjenek, használatlanul. Egy darab vajas kenyér, kifli, vagy egyéb ételféle örökké van a kezükben, különösen a 3-4 éves gyermekeknek. Akkor kiflik és pogácsák, sokszor azt kell gondolnunk, hogy a dada tulajdonképpen nem a gyermekeket, hanem a kiflit, vagy pogácsát sétáltatja. Egyék a gyermek rendes időben! Reggel, délben, délután, este. Ha napközben nem tömi magát tele, jobb lesz étvágya rendes étkezéskor s a test is jobban fel tudja dolgozni a rendesen megszokott időközökben felvett táplálékokat, mintha azok szünet nélkül, reggeltől estig csak úgy kosár számban ürítették bele.

Azonban az evésnél mégsem követték el annyi hibát, mint az alvásnál. A gyermek fekvő helye rendesen igen puha, a takarók igen melegek, a fej tulságosan magas van. Némely gyermeket úgy eldugnak az ágyban, hogy reggel alig találjan rá. Ez igen egészségtelen. Legyen a fekvőhely száraz, légvontól mentes s minél nagyobb a gyermek, annál keményebb. Takarók egy könnyű paplan, a fej alá egy párna. Nem okos dolog három négy párnát tenni a fej alá, az ilyen sok párnán úgy fekszik a gyermek mintha egy feltámasztott létrára volna rákötözve. A célszerűtlenül be rendezett fekvőhely miatt aztán reggel kábult, szemei duzzadtak, roskedvű s ok nélkül is sir.

A legtöbb gyermek azért sir reggel, mert beteg az éjjeli nyugalmotól. Rendes körülmények között alvás után a kis gyermek mosolyogva ébred s dallal kel fel.

Hátra van még, hogy a játékokról beszéljek, A karácsonyi ünnepek, névnapok, születésnapok

ségi állapotához képest; de ki tagadhatná azt, hogy testi fejlettség tekintetében törpe szunyogok vagyunk az őskor nemzedékéhez viszonyítva? Nincs Kinizsynk, ki karján malomkövet vágna; csak a költő képzeletében él az a Toldi, ki vendégszolgával mutatja az utat! Mesés óriások képében tűnnek föl az ősök, mi csak düledező árnyék, könnyű pehely vagyunk, kiket a zephir lágy ölében ringat.

Az őskori történelem megvilágítása mellett nem kell-e nemzetünknek elméülni a folytonos és szisztematikus elcsenevészesedés felett, nem vesszük-e észre, hogy erőnk fogy, hogy testünk elsatnyul, nem kell-e rettegnünk az unokák létele érdekében, nem kell-e féltelnünk a túrlalomra vergődött szellemi munkásságot az egészen elhanyagolt, a végképen elcsigázott testi takaróban?

Nem hiszem, hogy bárki ne örülne annak, ha a gondviselés őt testi erő- és ügyességgel megáldotta volna. Hiszen az élet folyamán hány ezerszer meg ezerszer nyílik az embernek alkalma testi erejét és ügyességét felhasználni!

A falak között elpuhult tudós vajmi gyakran kénytelen érezni testének gyengeségét; úgy van vele, mint az a hadvezér, ki roppant sereggel rendelkezik ugyan, de minden egyes katonáját az éh- és szomj gyötíri, testük lankadt. Mit ér a sereg, mit annak mennyisége, ha nem felel meg a minősége?

A tudomány csak akkor hatalom, midőn erőteljes test a lélek burkja, mert *csakis egészséges testben lakozik egészséges lélek.*

Már az értelem fejlesztéseért is célszerű a test edzése, de az ezredéves haza lételének biztosítása végett *nem csak célszerű, hanem sürgetett szükség is.*

Alakítsunk tehát egy megyei tornaegyesületet!

Övjük meg magunkat az egyoldalú fejlődéstől, neveljünk a hazának testileg erőteljes és lelkiileg ép nemzedéket!

A világtörténelemben ott a példa egy ily egyesületre, láthatjuk a görögöknél az olimpiai játékokat, mi tulajdonképpen nem volt egyéb, mint egy országos torna egyesület, melyből a híres Spárta világra szóló óriásokat nevelt; ámde példa az is, hogy akkor pusztult el Róma, midőn a kéj ölében a test elpuhulása bekövetkezett.

Legyen e két hirnev állam példa tetteinkhez! Kövessük a jót, hagyjuk a rosszat! Legyünk erősek testben és lélekben! Buzdítson bennünket ama körülmény, hogy vármegyénk topografiai fekvése kitűnően alkalmas az ily egyesület létesítésére! Bátorítsan bennünket azon el nem tagadható tény, hogy vármegyénk még mindig tudta felkarolni a jót, még mindig tudott lelkesülni a széperért!

Zemplénvármegye már sok nagy embert adott a hazának. Adjon ezentúl testileg is erős polgárokat a nemzetnek.

Legyen jelszavunk: Erő, egység és közmivelőzés!

*Alakítsuk meg a megyei torna-egyesületet! *)*

Fischer Ármin.

A „Budapesti Hírlap“ hasábjairól *Felméry Lajos* dr. egyetemi tanár által lelkesen írott cikke szövege a nemzetnek, a magyar ifjúsághoz, hogy az angolok példáját követve nemes eltökéltséggel lásson hozzá a testi nevelés-, különösen pedig a

s más efféle világtörténelmi nevezetességű események alkalmával a gyermek nevelését az angyalok veszik kezükbe, sőt néha, mint pl. karácsonkor, pedagógiai szerep jut a Jézuskának is. Az angyalok azonban a tényleges működést rábizzák a mamákra, mi által a dolog lényegében nem szenved változást, lévén a mamák is többé-kevésbé angyalok.

A gondos mama ilyenkor előszedi a fiókba felrerakott 25 kros és 33 kros pénzeket és siet a sokszor tetemes összeget utolsó vasig elkölteni játékszerekre.

A papák tartózkodó zsebei ellen erélyes támadás intéztetik, a papa képtelen megtagadni a mama kérését, sőt siet kezét és szívet — vagy mit beszélék — tárcáját felajánlani játékokra. Mely tárca aztán igen gyakran teljesen kiürítve kerül vissza tulajdonosához, annak kétségbevonhatatlan öröme.

Miután a leglényegesebb tényező, a pénz megvan, megvételnek a játékok. Ismeretlen ezredék egyenruhájába öltözött katonák, kiknek csak egy lábuk van, egy vastag lábuk s talpaikat egy fakarika képezi. Karjaik ennyivel vannak a két csodurhoz ragasztva. Fenyőfák, házak, állatok, csodálatos, ismeretlen növények és madarak, melyek mind az ártatlan gyermeki kedélyt vannak hivatva mulatni s tovább képzeni; mulattatják s képzik is pár napig, mikor aztán megújja a gyerekek, vagy a mi szintén gyakori: megfűrésztli őket, mely művelet folytán aztán házak, fenyőfák, tábornokok és macskák a játékonyszürke színt veszik fel. E játékonyszürke színt azonban a piciny csunyának találja és siet a tűzbe berakni, vagy az ablakon kidobálni játékeit. Ez utóbbi szomorú katasztrófa azonban csak ott szokott bekövetkezni, hol a gyermek el van árasztva játékokkal. Ismerek gyermeket, ki alig kap egy évben

Párisi levél.

Páris, május hó 6.

(Páris lázban. A forradalom ünnepe Versaillesben. A merénylet. A kiállítás dióhéjban. Eiffel és újra Eiffel. A kiállítás megnyitása. Magyar ováció a köztársasági elnöknek. Magyar-francia barátság. Fránzia roham a magyarok ellen. A paprika a csárdában. Kivilágítás.)

Ha az idegen most ide kerül, természetesen hogy meglepi az a nyüzsgés mozgás, a mi szemei elé tárul; de öreg párisiak is mondják, hogy a mostanihoz hasonló láz még nem fogta el a világot e fővárosát. De meg lehetetlen is folytonosan a kiállításra nem gondolni, mikor még az utolsó kis hotel házmestere is surol, mos, tisztít; minden üzletet festenek kívülől, fényezik a kirakatokat. Új és új vendéglők keletkeznek, mert az eddigiek ugyan kielégítettek naponta két millió embert, de most, minthogy e szám legalább öt százezerrel naponta növekedni fog, s mind olyan, ki a látási vágy mellett a gyomráról sem fedlekzik meg. Az utcákon a lámpákat leszedik s helyébe kandelabereket illesztenek, óriási árbo-cok nyulnak égfelé s a Szajna környéke úgy néz ki, mint valamely óriás kertje, melyet teleszékelt paszulykaróval. Szombaton délután már az utcák színe is megváltozik, az az ezer és ezer trikolór, a mely a házakon lengedez, eltakarja a házak egyhangu szürkeségét.

Vasárnap az egész város egy szótól visszhangzott: *Versailles!* Omnibus, lóvasut, vasut maradt; az a százezer republikánus, a ki a forradalom százados évfordulóját akarja megünnepelni, azért megy oda, hogy ezzel viszhangot keltsen ott, a hol ezt zokon veszik s más huszezer idegent oda visz a kíváncsiság, látni a régi Versaillest és látni különösen a szökőkutakat. Ragogyó idő kedvezett a kirándulóknak s minden örülni látszott az első szép tavaszi napnak. De nincs derű boru nélkül; a Perrin kezében eldördült revolver homályt borított egy percre a kedélyekre, de midőn kitudódott, hogy ez megint olyan merénylő, kinek fegyverében a golyó cseresnye-mag s ki csak a figyelmet akarja maga felé fordítani: minden visszatért a régi kerékvágásba. S talán ez használt is az elnöknek, legalább az ováció forróbb volt, s talán kevésbé gunyolódta a neve kimondásánál, mint máskor. A versaillesi ünnep programszerűleg folyt le, hanem bizony a mi a fényt illeti, nagyon szegénylül.

A Mars-mező környéke, mely az utolsó hetekben is mozgalmas volt, vasárnap gyönyörű képet nyújtott. Egy óráig, míg az ágyulóvés el nem dördült, a világ nyolcadik csodáján, az Eiffel tornyán, mely a kapuk megnyitását jelezte a nagyközönségnek: egy ember-óceán hullámozott a kiállítás körül. De vessünk egy futópillantást az egész

testgyakorlás elhanyagolt ügyének felkarolásához. A buzdító szó nem haugzott el a pusztában. Az országnak nem egy városból jelentik, hogy a felnőttek *labdázó* társaságokat alakítottak, több helyütt ugyanily célra, a testi épség, kifejtettség és az izom-erő fokozása végett társulatok vannak alakulóban. Tisztelt munkatársunk, habár az egyesülés ideálját ő az ókori olimpiai játékokban látja, egyelőre, úgy hisszük nem kíván többet annál, hogy *olyan* labdázó társaságok alakuljanak; a korán reggel nagyobb sétára induló cimborák sétáló-, vagy ha úgy tetszik, hegymászó társaságokká szervezkedjenek. Indítványát melegen ajánljuk a halottaiból feltámadni készülő s. a. a. ujhelyi torna-egyesület* előjáróinak becses figyelmébe. Szerk.

többet egy babánál, vagy egy kis tányérkanál, de azt aztán megkiméli s egész éven át eljátszik vele. Gyermekkoromban egy rokkant öntabornokot kaptam s oly mesés tisztelettel viseltetem iránta évekig, hogy Dárius minden kincseit le nem mondottam volna róla. Szent borzalommal nyultam a szekrény alá mindig, hogy kivegyem onnan s gondosan elcsomagoltam négy, öt rend papirosba, nehogy kaján és öntabornoki méltóságához nem illő szemek megláthassák. Időnkint a díván hátába dugtam el, a mely hely különben rám nézve egyetemes raktára volt a cernakarikáknak, pohárfüleknek, színes üvegdaraboknak s másféle tárgyaknak.

A tapasztalat azt bizonyítja, hogy a mely gyermek nem becsüli meg játékeit — mert rendesen elhalmoztatik velök — az a gyermek később semmi vagyont sem fogja megbecsülni. Ha minduntalan új meg új játékokat kap öntudatlanul, akaratlanul könnyelművé válik s az is marad egész életében.

Tudok szülőket, kik drága játékok által rontják el gyermekeiket. Egy egész vasuti vonatot vesznek a gyermeknek, mely a valódi vasutól csak abban különbözik, hogy a konduktorok nem gorombáskodnak rajta. Babákat vesznek, melyek mozgatják és meresztgetik szemeiket és ha mellüket nyomjuk sirnak s karjaikat emelgetik. Szamarakat, melyek fejüket lógatják s abban térnek el az élő szamaraktól, hogy nem beszélnek emberi hangokon. Ráfogják az angyalokra és a Jézuskára, hogy ők hozták a játékot s a gyermek a játékereskedőről azt hiszi, hogy az az angyal.

A valódi angyal pedig ez alatt szomoruan tömi pipáját s azon gondolkodik: mikor jön el a hónap elseje s úgy hiszem titokban örül, hogy esztendőben egyszer esik karácsony.

(Vége köv.)

kiállításra. Egy kis merész fantáziával az egész kiállítás területe egy szabálytalan V-hez hasonlít. E betű hegyes végét a Trokadero és az előtte fekvő park képezi a Szajna jobb partján; ez a növények birodalma, itt van a kertészeti kiállítás; innen az utcát átölő hidon átmenve, a Pont de Jenán át a Mars-mezőre jutunk. Itt mered égnék az Eiffel-tornya; alatta gyönyörű szökőkút, körülötte gyönyörű park, melynek fái közül jobbra Bolívia, Argentína és Mexikó, balra a színház, a Szajna partján a panoráma terül el. Szembe velünk a dóm óriási aranyozott kupolájával, balra a szépművészetek óriási csarnoka, melyben a számok néhány ezerre rugnak; balra a szabadművészetek csarnoka. A nagy kupola alatt s tőle jobbra-balra az iparcsarnok, legvégül pedig az egész Mars-mező szélességében a gépcsarnok, a legnagyobb csarnok, melyet valaha emberi kéz alkotott. Bámulatos, hogy hogyan lehetett tíz millió kgm vassal akkora helyet körülzárni, melynek magassága 45 méter, területe 62 ezer négyszög méter s az egésznek úrtartalma majdnem három millió köbméter. Csak a karzatja a csarnoknak oly nagy, hogy rajta mindent el lehetne helyezni, a mi a mi iparcsarnokunkban 1885-ben kiállítva volt. Ezenkívül a Mars-mezőn vagy husz épület van. Visszatérve az Eiffel-toronyhoz, jobbra térünk a Quai d'Orsay-ra, a hol a Szajna mentén egy kilométer hosszúságban a földmívelési kiállítás és különféle csarnokai vannak. A Hotel des Invalides előtt van végül a kiállítás negyedik területe, de egyszerűen legérdekesebb. Vannak utcái, a hol az ember magát hol Ázsiában, hol Afrikában képzei. Ez a francia gyarmatok kiállítása. Itt van Tunis, Algír, Tonking, Japán, Kína képviselve, továbbá Madagaskar, Kongó, Uj-Kaledónia, Sénégal. Itt tartózkodik továbbá az a század francia katona, a melyet zuávok, afrikai vadászok, tonkingi, anamita, kínai és indiai katonák képeznek, s kik tarka egyenruhájokban felséges látványt nyújtanak; a szénfekete arcszínhez a tehér szín, aztán a kínaiak és anamiták sárga és vörös színű egyenruhái pompásul illenek. E területen egy pár száz forró-földövi lakik. A kiállítás utolsó épülete, Páris panorámája, olyan látvány, melyet megtekinteni egy idegen sem fog elmulasztani.

Eiffel-tornyra visszatérve, mely az egész kiállítás gyöngye, s amely távolról inkább gyönyörű ékszernek látszik, nem lesz érdektelen, ha egyes dolgokat itt megjegyeznek. Három részt különböztetnek meg rajta, az első emeletet, ahol angol, amerikai, francia, orosz és flamand vendéglő van; a második emeletet s ezen van a buffet és a harmadik emeletet vagyis a torony tetejét. Az első emeletig 350, a másodikig 380 lépcső van. Eddig gyalog is fel lehet menni, de innen a torony tetejéig a felmenetel csak a lifttel történhetik. Három féle jegyet fognak árusítani mind a négy torony lábában, az első emeletig 2 frank, a másodikig 3 frank, a tötőt 5 frank.

A kiállítás megnyitása impozáns volt, de nem fényes. Az elnök egy négylovas landaueren jött, előtte és a háta megett egy-egy szakasz cuirassier lovagolt a kocsis előtt és után ez kölcsönzött némi fényt. A kocsiban még Bugeret tábornok és a nálunk is ismert adjutáns, Lichtenstein ezredes ült. Így érkeztek be a Pont de Jenán át a Mars-mezőre, ahol két gyalog ezred képezett sorfalat. A nagy csarnok előtt leszállva a kocsiról a Marseil lese hangjai mellett és a miniszterektől, valamint a szenátus és képviselőház tagjaitól kísérvé belépett, ahol helyet foglalva meghallgatta Tirardnak, a kiállítási bizottság elnökének a beszédét. Erre válaszul a kiállítást megnyitottnak nyilvánította. Egyéztete nagyon kevés volt. A külföld és a diplomácia nagyon gyéren volt képviselve: csak a német ügyvivő Schön és az olasz, továbbá Belgium, Szerbia, Románia, hanem annál inkább Amerika; képviselve volt Mexikó, Japán, Dominikó, Urugua, Venezuela, Guatemala stb.

Innen az elnök a kiállításon körutat tartott, megtekintve ami már készen van, mert körülbelül még egy havi munkát igényel az egésznek rendezése. A képcsarnokban nagy helyet foglal el az osztrák-magyar kiállítás s ezek között Munkácsy a két Krisztus-képpel. A mester maga szintén ott volt; feltűnő, hogy szakála csaknem egészen megfűhéredett. Különben a „Consumátum est”-nek kiállításával a mester nem lehet megelégedve, mikor ugyanabba a terembe, közvetlen melléje egy másik óriási festményt, a Matejkó képét helyezték. Margittay életképének igen jó hely jutott. A mint az elnök a Mercier-féle nagy hordóhoz jutott, a hol a pezsgő-kiállítás van, az ezzel éppen szemben fekvő magyar csárdában élénk ovációt rendeztek a magyarok; dörgő háromszoros éljennel a Rákóczi-val és a Marseillel fogadták, melyet a szegedi cigánybanda remekül játszott, a figyelem igen meglepte az elnököt, kijötték mint távoztak nagyon barátságosan integetett a csárdában lévőeknek a dörgő éljenekre. A cigányok különben az érdeklődés tárgyai, mozogni sem lehet a csárda környékén, minden szám után felhangzik a „Vive la Hongrie” és „éljen mádzsár!” Estefelé aztán megrohanták a csárdát s amíg csak ennyival volt és inni, mindent elfogyasztottak; egy talyiga kenyeret, a mely a városból lett hoztatva, egy perc alatt elkapkodták, amin nem is lehet csodálkozni

ha tekintetbe vesszük, hogy az a negyedmillió látogató, aki minő megvárta az esteli világitást, 15—20 vendéglő között oszlott meg. Uri magam is dacára, hogy magyarul kértem a csárdában, protekció útján jutottam egy darab kenyérhez és egy üveg borhoz; ez meg paprika volt a vacsora, melyet a frániák úgy bámulnak, mint nálunk a szerezcent; megkóstolja valamennyi kíváncsiságból. Hanem az esteli világitás mindenért kárpótolt; az egész Eiffel-torony, mely tetejétől 30 kilométerre világító reflektor, a velencei éj a Szajná, a tündérelig világitott Trokadero, és a lángtengerben uszó Páris valósággal meszeszerű volt, azt csak látni lehet, leírni nem.

Paty Kárius.

Hirek a nagyvilágból.

Az orosz cár a török szultánnak ajánlatot tett semlegességi szerződésre, mely szerint Törökország kötelezné magát, hogy ha Oroszország valamely idegen hatalommal háborúba elegendnek, annak a porta semmittevő szemlélője legyen. A szultán sokáig habozott, végre is tagadólag válaszolt.

Kossuth Lajos, hazánk fia, Turinból érkezett jelentés szerint, már teljesen felépült betegségéből, mely eleinte annyi aggodalmat okozott. Csak régi baja, az aranyér bántja, épp ezért séttál igen sokat, gyakran egész kic a hegyek közé. Kötőnő színben van, nyoma sincs rajta a kiállott súlyos betegségeknek. (Bp. Hl.)

A perzsa sah a világkiállítás megtekintése után Párisból egyenesen Bécsbe készül utazni. Öfelsége a király meglátogatására Bécsből Belgrádba, Bukarestbe és Konstantinápolyba is el látogat.

A párisi világkiállítás megnyitása f. hó 5-én nagy ünnepeiségek közt ment végbe. A fényes látványosságoknak méltóság teljes hangulatára azonban kellemetlenül hatott az a merénylet, melyet Perrin a köztársasági elnök élete ellen intézett. Carnot elnök számos üdvözlő iratot kapott szerencsés megmenekülése alkalmából.

A párisi világkiállítás látogatóinak száma hétfőn, vagyis a megnyitás napján 400,000 főnyi volt. Minthogy a belépődíj három frankra volt emelve: az első nap bevétele 1,200,000 frank.

Hirek az országból.

József főherceg a mai napon ünnepli meg ezüst-lakodalmát alicsuti kastélyában. A hön szeretett főhercegnek és fenséges családjának ez örömunnepeben a magyar nemzet őszinte szívvel osztozik.

Natalia ex-királyné, fiával, Sándor szerb királyval, Pozsony mellett az ivánkai kastélyban fog találkozni. Alenbergrógné, Natalia rokona, már megtette a kellő előkészületeket ivánkai kastélyában.

Visontai Kovács Lázsló, a képviselőháznak 24 évig volt háznagy, Gyöngyös város követe, folyó hó 8-án Abbáziában meghalt. Nyugodjék békében!

Eötvös Lóránd br., néh. Eötvös József fia, a budapesti kir. egyetemen a kísérleti fizika tanára és a természettudományi intézet igazgatója, a magyar tudós akadémia elnökévé választott. A leghíresebb magyarok székébe ültetett új elnök most 40 éves.

Rudolfinum. Csaky Albin gr. közokt. miniszter egy felsőbb fiunevelő intézetet készül létesíteni előkelő családok gyermekei számára. Az új intézet a bécsi Terézianum mintájára fog szervezteni s a trónörökös emlékére Rudolfinum-nak fog neveztetni.

Rudolf trónörököséről az akadémia közgyűlésében f. hó 5-én Jókai Mór remek emlékbeszédet mondott. A halál okait kutatva, többek közt, így felel: „Lelkét megtörte a jövődöntés titkaiba vetett rémlátás... ugyanaz a rémlátás, mely Széchenyi lelket sötétségbe borította s a halálba üzte... Rudolf trónörökös balvégzete a világ-békének hozott önáldozat vala... A trónörökös lángoló hazaszeretettel így jellemzi: „... néha, midőn meghitt órákban, hoszasan beszéltem magának velem a magyar nemzet nehéz harcairól, hazájáért, alkotmányos szabadságáért folytatott áldozatterhes küzdelmeiről; midőn elmondatta velem szabadon, őszintén, hogy támadt a magyar-nak nemzeti hadserege, melynek még a fegyvert is elébb az ellenfelétől kellett elfoglalnia, hogy harcolhasson vele, — hogy lettek a polgárokból katonák, a köztisztekből hadvezérek, a tanulókból tüzércsapatok, a föld népéből tábor? — akkor láttam kigyuladni a trónörökös arcát a lelkesedéstől, mely e szavakban tört ki ajakán: „És ez a sereg tudott ellentállani két nagy hatalomnak! És ez a nép állja körül most az uralkodó trónját! Bizony nem győz le bennünket senki! Én pedig azt mondom magamban: „Te fogsz lenni ez országnak második Korvin Mátyás királya! Alom volt! Por és hamu minden.”

Ujhelyben kitűzték a zászlókat. Éljen a kormánypart, éljen az ellenzék — szerda óta ezt kiáltozzák a szél által csattogtatott zászlók hangulatos feliratokban. Mi is kitűzzük hát a zászlót. Éljen a színházlátogató közönség — pártkülönbség nélkül! Sőt többet mondunk: kitűzzük a szavazás helyét és óráját is. A szavazó cédulák minden nap előre válthatók d. e. 9—12-ig, d. u. 3—7 $\frac{1}{2}$ -ig a színházi pénztárnál. Szavazati jogával, ha t. i. a 20 krtól — 4 ftig terjedő kulturális adónak kifizetése igazoltatott, élhet mindenki, a kis gyermektől kezdve az aggyastyánig. Különösen pedig figyelmébe ajánljuk a Wig(h)-pártiaknak Andorfy Péter f. hó 13-án tartandó jutalom-játékát, mely alkalommal a helyi érdekűvé átváltoztatott Egy krajoár c. bohózat fog napirendre kerülni.

A hét krónikája ez:

Szombaton, máj. 4. A titkos osók kedves zenéjű operet 3 felv. Szövege: Lukácsi Sándortól, zenéje: Bátor Szidor és Hegyi Bélától. Egy szellemes francia író azt mondja, hogy a zene minden művelt embernek második anyanyelve. Én őszintén megvallom, hogy ezt a második anyanyelvet nagyon rosszul beszélem, de szeretem hallgatni, ha szépen beszélnek és boldulok érte, mikor Halmaynének mézédés ajakáról hallva élvezhetem. Elbájosan szép beszéde volt az egymásért epedő sziveknek az 1. felvonás duetteje, melyben Halmayné (Lolott, divatárúsné) és Nógrády (D' Heronville René Vikont) énekük remek-számba ment. Halmayné elegáns kiállítású toaletjeiben megigéző jelenéség volt. Földváry (Morangis gróf) a 3. felv. párdalában hatásosan színezett. Andorfy (Thorigni lovag) aki a vén kecske meg a kósó meséjére emlékeztető szerepkörben mozgott, sok derült perccel szerzett nézőségének is, hallgatóságának is. Deák Péter (Lambreken) az ügyetlen kocsijárást ügyesen játszotta. Az előkelő születésű buszke, viselkedésében félszeg márkinét Szabóné kitűnően alakította. Korcsok Vilma (Lisbeth varróleány) tremolóit lámpaláz okozhatta. Bátorság kisasszony, bátorság! E tekintetben tanuljon a hercegnőtől, Nagy Vilma-tól. A kar precíz betanítása Balogh karnagy szorgalmát dicséri. Az utolsó felvonás nagy áriájának erőteljes skáláját, ugy rémlik nekünk, hallottuk már valahol. Aligha nem a Nebántsvirágban. A férőhelyek tömve voltak — félig. Taps dolgában nem volt hiányosság.

Vasárnap, május 5. A veresaha, népszínmű 3 felv. Irta: Lukácsi S. Zenéjét szerze: Erkel Elek. Egyike a legsikerültebb előadásoknak, leszámítva a vontatottan haladó végjeleneteket. Halmayné-nak bensőségteljes játéka, mely érzellemmel és magas ihlettséggel előadott népdalai elragadó szépek voltak, kivéve a Háborgó Balatont, melynek hanghullámszáma a zenekart zavarba ejtette, Bagl Gy. (Sajgó András) hatásosan játszotta, de Szemes Borcsa (Korcsok V.) legyeskedést ügybe sem véve, szeméit a páholyokon legeltette. Nógrády (Boglár Zsófi) csókolni való kedves kis teremtes volt. Nagy Vilma (Boglár Ágnes) erőltetett szerepében jól viselte magát. Kömlvesné (Özv. Sajgóné) mai szerepét gondosan játszotta meg. Szabóné (Sári szolgáló) maszki és játéka kacagató, méltó pandánja Andorfy-nak, aki félkegyelmű Veréb Jankó-jával ma is osztatlan tetszést aratott. Földváry (Sajgó Ferke) kellemes baritonja, Deák Péter (Keszeg Mihály) izletes játéka nagyot emelt a siker színvonalán. Közönség feles (de nem fölös) számban.

Hétfőn, máj. 6. Clemenceau Dumas S. szellemesen írott naturalisztikus drámája pergett le közönség előtt. Clemenceau, (írjuk: Klemanszó) foglalkozására nézve művészirben álló, keresett képfaragó, egyszersmind művésziileg ostoba férfi. Belészeret Lesperonné (Szabóné) egy jellem estéjén az apródnak öltözött Dohorowszka Iza (Nógrády) lengyel származású konteszbé, aki egy ennyival, bájos, egyszersmind a végtelékig menő erkölcssteleenségre hajló, kokett kis leány. Izácska, valószínűleg azért éhez, mert éhez, (és valószínűleg azért éhez, mert grófi birtoka a holdvilágban lehet — elzalogosítva,) kezét nyújtja a jámbor természetű képfaragónak, aki köztünk maradjon a szó, zab gyerek. Elhatározására ösztökéli jó étvágyu, de sokat koplaló mamája is (Kömlvesné) aki inkább keritődő, még pedig a javából, mint anyja egyetlen gyermekének. Izácska tehát gőzerővel Klemanszóné lesz, annyival is inkább, mert az orosz származású Vojnov Szergej (Földváry) felesége az apai örökség kérésé miatt még most nem lehet. Azután csókkal, öleléssel cimerez szarvakat tüzdös férje homlokára. Még modellül is fekszik neki ingerlő paradicsomi kosztümben. A művésziileg mintázott kép Szergej birtokába vándorol, ki időközben fejedelmi örökséghez jut. Párisba jön és Iza vizitjeit fogadja. A nemezist Ritz Constantin (Andorfy) személyesíti, fess zuáv-tiszt, a buduárok hőse, de a kard forgasához is kitűnően ért s nem barátja az orosz-francia szövetségnek. A raffinirozott Iza látja a kelepécét s Klemanszót kebelbarátjától, furfangos ravaszsággal elidegeníti. Klemanszó beteges anyja (Nagy Vilma) előtt az Iza viszonyát takaró fátyol véletlenül follebben, s mielőtt betegsége halálra válnék, fiát Constantin becsületes jelleméről meggyőzi. Klemanszó bukott nejét magától eltaszítja

s Rómába telepszik át, Iza kariert csinál. Szergejt Constantin kardja halálra sebezte ugyan, de Iza fényes kárpótlást nyer egy király (ez csak afféle kuliszahós) pártfogásában. Klemenszó Izáért még mindig eped, sziveért-e, vagy bírásáért, azt ő maga sem tudja. Még egyszer fölkeresi nejét fejedelmi kényelemmel berendezett otthonában. Iza szívesen fogadja. Szerelmeiről beszél. Bezárkózik vele szobájába és szerelmi turbékolások közt az elválásba való beléegyezésre nógatja férjét. Klemenszó erre tört ragad s Izát megöli. Ez a darab története, melyből hiányzik a cselekmény, de a hiány kárpótolva van érzelmi élvét nyújtó látványosságokkal, pruderiától mentes, szabadszavu de szellemes mondásokkal. *Nógrády* kecses Iza volt. Leven játékból, behelgő magaviseletéből kizárt minden indiskréciót. Folyton zajosabb taps jutalmazta művészet számba menő alakítását. *Andorfi* határozott, bátor, egyenes szeszélynek kiabálás nélkül is lehet imponálni. Hangsúlyozása magyarosságának ártott, hogy a nyomatékot a végső szótágra helyezte. *Bagi* Klemenszót vonzóan formázta, de pozitívai a végső jelenetben esetlenek voltak. *Nagy Vilma* helyes és tetsző felfogással játszott. *Szabóné* is figyelmet érdemlő volt. Halmay és Deák csak színlepi alakok voltak. Elfelelték magukat a színlapról ki-vekrézni Tájkeri Bertával együtt, ki a színlak mögött ma a Wiederfeldné névre hallgatott, pedig bátran előrukkolhatott volna *Balogh Lujza* helyett Zsorzsett komorna szerepében.

Kedden, máj. 7-én Deák Péter jutalomjátékául *Lumpácus vagabundus*, látványos bohózat 5 szakaszban. Az immel-ámmal ment előadásban *Andorfi* (Lábszj csizmadia) tartotta a lelket kacagató, minden torzítást elkerülő játékaival. *Deák* (Czerna szabó) méltán elbusulva magát a gyérszámú közönség láttára, csakugy jól-rosszul mondotta föl színpadi leckéjét. Vigasztalja meg a Megyeri szelleme!

Szerdán, máj. 8-án, Bartók Lajosnak hirre vergődött történeti drámája, *Thurán Anna* csinos számú közönséget vonzott. A címszerepet *Nógrády* adta. Játéka rokonszenves, alakítása, kivált a börtön jelenetben megkapó és felemelő volt. Mellette *Nagy V.* (Borbála) *Halmay* (Konstil) *Mátray* (Thurán polgármester) *Bagi* (Velitorisz Henrik) tüntek ki és arattak tapsokat. *Andorfi* (előbb medvetáncoltató cigány, később Melchior zsoldos) ugyszintén *Kömvésné* (Mutter Anna boszorkány) kis szerepeikkel is hatást tudtak kelteni. *Deák* (Melczér tanácsos) a szerep nemtudással tünt ki, hibáját elkerülte *Deákné* (a porkoláb leánya) aki elég bátran és gyorsan pergette le hosszabb mondatait. *Nógrády* né, kit Thurán Anna magába zárt s balul magyarozott szerelmi titkáért környezete agyon kinez. s kit férje (Velitorisz) a cselszövő Konstil előtt ily értelmű szavakkal rehabilitál: nóm megoltalmazott becsülete legyen a te büntetésed — előadás végén a lámpák elé hívták s méltán megjeleneztek.

Csütörtökön, máj. 9-én *Nógrády* *Bodrogi Lina* jutalomjátékául *Clemenceau*, másodsor diszes közönség előtt, mely nem volt fukar kedveltje iránt a taps osztogatásában.

Pénteken, a *Kis hadnagy* és *Ingyenélők* előkézületei miatt szünet.

Szombaton, máj. 11-én, *A kis hadnagy* operette 3 felvonásban.

Különlék.

(Éljen Molnár Viktor dr. a főispán!)

A „Budapesti Közlöny” folyó hó 8-iki száma a következő királyi kéziratot hozta: A belügyministerium ideiglenes vezetésével megbízott közmunka- és közlekedésügyi ministerem előterjesztésére: *Ormos Zsigmond* Temesvármegye és Temesvár szab. kir. város főispánját, ezen állásától — hosszas, hű és buzgó szolgálatainak elismerése mellett — saját kérelmére fölmentem, s helyébe dr. *Molnár Viktor* országgyűlési képviselőt Temesvármegye és Temesvár szab. kir. város főispánjává nevezem ki. Kelt Bécsben, 1889. május hó 4-én.

FERENC JÓZSEF, s. k.
Baross Gábor, s. k.

(Képviselőválasztási mozgalmak.) *Dr. Molnár Viktor*, a s. a. -ujhelyi választó kerület képviselőjének temesi főispánna történt kinevezetésével új képviselő választáshoz készül a kerület. Szerdán d. u. vált köztudomásúvá Ujhelyben a fentebb közölt királyi kézirat s másnap reggel a város utcái már zászló-diszbe öltöztek. A főispáni kinevezés híre tehát nem jött váratlanul. A Kossuth-Kazinczy Rákóczi-utcákon ugyszintén a mellékutakakon is százával leng a nemzetiszínű zászló, az egyik *Dókus Ernő* a szabadelvű párt jelöltjét, a másik az ellenzék jelöltjét, *Vicsmándy Ödön* élteti. A házak tetői, mint nemsokára majd lakói is,

egymással valóságos zászló-harcot folytatnak. Utontfélen ember csoportokkal találkozunk, kik politikai erős disputában állanak, de mindnyájan meg egyeznek abban, hogy a mérközés szabadelvűek és ellenzékiek között nem lesz könnyű feladat s hogy a diadal ma még az urnák titka. Csak egy az, ami egészen biztos és minden más bizonyozás korai próféta, az t. i. hogy a két jelölt közül az egyik lesz a győztes. De melyik? Ez a gyorslábú Akhilesek gondja, akik minden nap (sokszor óránként is) tudtul adják főhadiszállásaikon az ellenség hadi mozdulatait s végrehajtják a vezéri kar rendelkezéseit. Kétségtelen, hogy mindkét részről nagy erők áll egymással szemközt s az útközetre való kibontakozás lépésről-lépésre óvatossággal jár. Figyelemre méltóbb életjelt eddig az opponens sereg adott magáról, mely S. a. -Ujhelyben az *Orbán Balázs* br. és *Horváth Adám* függetlenségi képviselők jelenlétében ma egy hete tartott értekezletéből a következő proklamációt bocsátotta ki: »A s. a. -ujhelyi választókerület függetlenségi pártja az országos függetlenségi párt vezérbizottságának kiküldötti közbejöttével f. évi május hó 5-én Farkas Lajos elnökle alatt és nagy számmal egybegyűlt párttagok jelenlétében tartott közgyűlésében a következő „határozatot” hozta. A s. a. -ujhelyi választókerület függetlenségi pártja, tekintettel arra, hogy a jelen körülmények között a biztos győzelem reményében nem léphet a választási küzdelem terére, sőt külön fellépése által a mérsékelt ellenzék pártnak a győzelemre alapos reményt nyújtó törekvései hiúsíthatnának meg; tekintve továbbá, hogy élénk emlékezetében él alig egy hó előtt a mérsékelt ellenzékkel az ország alkotmánya és a nemzeti nyelv érdekében karöltve folytatott nagy küzdelem, melynek erkölcsi vívmányait azon pártnak netáni győzelme által, mely épen ellenkező irányban működve az ország alkotmányos jogainak integritása ellen vakmerő támadást intézett, kockáztatni nem akarja. Mindezen okoknál fogva a s. a. -ujhelyi választókerület függetlenségi pártja ezuttal jelöltet nem állít fel, hanem elveinek szigorú fentartása mellett a küszöbön álló képviselő-választás alkalmára a mérsékelt ellenzékhez csatlakozik és ezen párt jelöltjének győzelmét minden törvény engedte eszközökkel előmozdítani fogja. A jegyzőkönyvi kivonat hitelül *Kossuth János*, közgyűlési jegyző » F. hó 10-én a Diána-kert nagytermébe ugyancsak az oppozícióhoz tartozó választók közül számosan értekezletre gyűltek össze, mely alkalommal *Ambrózy Nándor* elnökle mellett megalakították a 125 tagból álló nagy bizottságot és Bydeskuthy Sándor, Farkas Lajos, Juhász Jenő, Ember Ernő, Madzsár József, Ligety Bertalan, Bánóczy Kálmán, Bara Bertalan, Mráz Antal, Behyna Miklós, Szentiványi István, Weinberger Dávid, Rosenthal Sándor, Meczner András és Orbán József tagokból álló 15-ös végr. bizottságot, ugy a nagy bizottság, mint a végrehajtó bizottság elnökévé *Ambrózy Nándort*, jegyzővé pedig *Kossuth Jánost* kiáltották ki. A program beszéd megtartásának határnapjával máj. 19-ike tüzetett ki.

(A képviselő-választás határnapja.) *Péchy Tamás*, a képviselőház elnöke, 2198. számú leirataival tegnap értesítette a vm. középponti választmányát *Molnár Viktor* dr. ujhelyi vál. kerületi orsz. képviselőnek Temesvármegye és Temesvár szab. kir. város főispánjává történt kinevezetéséről; egyben pedig felhívta a választmányt, hogy a törvény értelmében a kerület részéről új képviselő választása iránt intézkedjék. Ennek következtében a vármegye alispánja a *kp. választmány ülésének határidejéül, mikor is a képviselő-választás napja fog kitűzteni, f. hó 15-ének d. e. 9 óráját, vagyis a jövő szerdát jelölte meg*. Mindezek alapján tehát várható, hogy az alkotmányos küzdelem döntő napja május hó 27-ike lesz!

(Időjárás.) A jótékony és várva-várt eső elkerüli határainkat, pedig vetéseinkre, főleg pedig a későn ültetett kukoricára már nagyon megkivántatnak az isten áldása. Erdő, mező a barátságos tavaszi napsugár alatt szépen kizöldült, a szőlő fakadása jó szüretet ígér, gyümölcs rogyásig mutatkozik a fákön, s ha egy tartós, jó eső meggyérintené a hernyókat, kártékony bogarakat, az 1889-hez fűződő gazdasági remények szépen megvalósulhatnak. Adja isten, hogy megvalósuljanak!

(Vörös kakas.) F. hó 8-án, d. u. 5¹/₂ órakor tüzi láma riasztotta föl városunk lakosságát. A csalogány utcában lévő Fekete-féle ház borult lángokba. Éber és gyorslábú tűzoltóságunk legott a vész színhelyén termett s megakadályozta a szobák beégését. *Kuharik János* honv. százados és *Rieder Ferenc* a szobákból kihurcolt butoraiakban kisebb-nagyobb károsodást szenvedtek. A veszedelem abból támadt, hogy az egyik szarufa, mely a kéménybe volt beépítve, tüzet fogott s lángra lobbant. Nem ártana, ha a lakóházak tetőszerkezete tüzrendőri szempontból vizsgálat alá vétetnék.

(Esküvő.) *Lehoczky Lajos*, bodrogi járási irnok e hó 9-én vezette oltárhoz a s. a. -ujhelyi r. k. plébánia templomban özv. *Medveczky Jánosné* kedves leányát, *Ilonát*.

(Uj gyógyszerárak ügye.) A belügyminis-

ter a Megyaszón és Páczinban felállítatni kért gyógyszerárak ügyéből folyólag a szerencsi, szántói és k. helmecezi gyógyszerárak öt évi üzletforgalmáról és tiszta jövedelméről kimutatást rendelt a vármegye törvényhatósága által felterjesztetni.

(Gyászjelentés.) Özvegy *Mezős Menyhért* né szül. *Stépan Apollónia* s gyermekei, *Mezős Panna* s férje *Szatmár Kálmán* s gyermeke, *Mezős Sári* s férje *Láczay László* s gyermekei, *Mezős Margit* s férje *Székrenyess Lajos* és gyermeke, továbbá testvérei *Kun Istvánné* özv. *Mezős Konstancia* és özv. *Nagy Károlyné* szül. *Mezős Amália* fájdalomtól megtört szívvel jelentik saját, valamint a többi rokonok nevében is a felejtetetlen férj, apa, nagatyja, testvér és ipjoknak *Mezős Menyhért* hites ügyvédnek f. 1889. május hó 3-án esti 10 órakor, élte 73-ik s boldog házasságának 25-ik évében, hosszas szenvedés után végelgyengülésben történt csendes kimúltát. A boldogultnak hult tetemei f. 1889. évi május hó 4-én d. u. 5 órakor az ev. ref. szertartásai szerint tétettek Tolcsván, a családi sirboltban örök nyugalomra. Béke és áldás lengjen a legjobb férj, apa és rokon hamvai felett!

(Huszárok áthelyezése.) A 6-ik hadtestparancsnokság értesítése szerint a *Józsefalván* lévő huszár-szakasz e hó 15-én fog *Petrahóra* szállásoltatni.

(Az ujhelyi ev. ref. templom és torony) renovalásán serényen dolgoznak. A munka legnehezebbjén, vagyis az állványok elhelyezésén már túl vannak. E rokkant templom s torony, körülépítve hórihorgas állványokkal, most ugy mutat, mint a mankókra támaszkodó aggyastyán. A vénség megiffjítását *Fridrich A.* építész, s. a. -ujhelyi polgártársunk vállalta magára 5000 s néhány száz forintért.

(Állatorvos választás.) A tokaji állatorvosi állomásra *Hudák Endre* radi lakos állatorvos választatott meg.

(A »Zemplén« fekete táblája.) Ujhelyben ismét kezd egy régi divat lábra kapni. Vannak boltok, ahol a gyalogjárók föl kifestett ponyvanyók tartódnak oly alacsonyan van elhelyezve, hogy abba akármelyik *Andrásbácsi* is belévhághatja a koponyáját. Tessék rendet csinálni — *gyi. Interpelláció.* T. Szerkesztő ur! Van-e tudomása arról, amiről a rendőrségnek nincs tudomása, hogy Ujhelyben a merénylők fényes nappal még a legbecsületesebb embereket is agyon ühetik, ha nekik (a merénylőknek) ugy tetszik. Szentanuja voltam. mikor a *S. S.*-féle kereskedésben alkalmazott inasok a bolt ernyőnek vasrudait, egyiket a másik után, lökdösvén kifelé az üzlethelyiségből, azokkal a véletlenül arra menő *D. J.* öméltóságát a szó szoros értelmében lábáról leütötték; s ha van tudomása, mit szándékozik ez ügyben tenni? *M. A.* (Az interpelláció közöltetni fog a távollevő szerkesztővel! *Fmt.*)

(A kir. törvényszékről.) Mult évi november hó 13-án délután *Ballovics Imre*, bolyi lakos, többed magával szekerén Ujhelyből Boly községbe ügetett. A szekeren ülők a szőlőskői hidat elhagyva, találkoztak *Szopó József* és bátyja iski lakosokkal, kik szekerükkel szintén velük egy irányban haladtak. A két szekér egymást kölcsönösen előzgette, miből aztán a szekeren ülők közt szóváltás keletkezett; *Szopó József* a szóváltás következtében felingerülve felkapta mellette lévő fokosát s szekeréről leugorva avval *Ballovics Imrét* egy fejen ütötte, hogy a báránybőr sapkát és a koponya-csontot átvágva fokos a *Ballovics* koponyájában maradt. *Ballovics* a súlyos sérülés következtében pár nap mulva meghalt. E cselekmény miatt állott *Szopó József* iski lakos a kir. törvényszék előtt, mely őt a folyó hó 2-án tartott végtárgyalás alkalmával halált okozott súlyos testi sértés büntette miatt 6 évi fegyházra ítélte. — Ugyanakkor hozott ítéletet a kir. törvényszék ifj. *Salamon János* kis-kemencei lakos bűnügyében. Ifj. *Salamon János* ugyanis mult évi november hó 9-én estefelé a bátyjával folytatott dulakodásban felingerülve, lesbe állt az utcán, hogy testvérét id. *Salamon Józsefet*, ha történetesen arra vetődüek, a kezében levő baltával leüsse. A véletlen ugy akarta, hogy *Behun Milyó* és ennek édes anyja mentek el ifj. *Salamon János* előtt, ki *Behun Milyót* bátyjának nézve, a baltával kétszer hátba vágta, mikor pedig *Behun Milyóné* oda rohan, hogy fia bántalmazását meggátolja, ifj. *Salamon János* id. *Behun Milyóné* fejére oly súlyos csapást mért a baltával, hogy most nevezett a szenvedett sérülés következtében pár nap mulva elhalt. A kir. törvényszék ifj. *Salamon Jánost* a szándékos emberölés büntetésében találta bűnösnek és ezért 8 évi fegyházra ítélte. — Végre kir. törvényszék ugyancsak f. hó 2-án a halált okozott súlyos testi sértés miatt *Nagy Sándor* hernád-németi lakost 2 és fél évi börtönre, *Orosz Mihály* ugyanottani lakost pedig 2 évi börtönre ítélte, mert beigazoltattak ellenükben, hogy mult évi nov. hó 26-án este *Hernád-Németi* ben *Klecsko Pált* az utcán megtámadták és bortal elverték, minekfolytán a most nevezett elhalt. — *Kis Kálmán*, szatmári származásu fiatal ember, ki a m. észak-keleti vasutnál

580. a. szám.
1889.

Kénsavas haméleg, Vilsav és Amoniak
tartalmu

CZUKORREPA

mütrágya

kapható kezesség mellett legjutányo-
sabb árban

Linkesch Samu özv.

különféle mütrágyák raktárában

EPERJES.

Hirdetmény.

A nagymélt. m. kir. közm. és közlek. ministerium az 1889. évi május hó 2-én kelt 11900. számú rendeletével a homonna-szinna-baligródi had. font. utvonalon lévő 58. és 73. számú műtárgyak újbóli helyreállítását 1928 ft 95 kr. összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlített munkálat foganatosításának biztosítása céljából az 1889. évi május hó 22-ik napjának d. e. 10¹/₂ órájára a zemplésvármegyei m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkálat végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítandó, s a részletes feltételekben előirt 5% nyi bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat a kitűzött nap d. e. 1¹/₂ 10 órájáig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a később érkeztettek figyelembe nem fognak vétetni.

A szóbanforgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett m. kir. államépítészeti hivatalnál, a rendes hivatalos órákban, naponkint megtekinthetők.

Kelt S.-a--Ujhelytt, 1889. máj. hó 8-án.

A zemplésvármegyei kir. építészeti
hivatal főnöke:

Hönsch Dezső,
kir. mérnök.

Herczeg Windisch-Grätz Lajos

sárospataki uradalma f. évi május hó 20-án délelőtt 9 órakor Sárospatakon a „Kossuth“ kertben, legelőjének kevesbitése végett a számonfelettinek látszó magyarfajú gnuabeli tenyészmarmháiból a következőket bocsátja nyilvános árverés alá, u. m.:

4 darab számos tehén 4—7 éves korig
6 „ 3 éves üsző,
10 „ 2 éves üsző,
10 „ 1 éves üsző.

Ebbeli esetleges kérdésekre szívesen felel:
az uradalmi intézőség
Sárospatakon.

Van szerencsém a t. közönség, különösen a tekintetes mérnök és építész uraknak nagybecsű tudomására hozni, miszerint Márkusfalván, a kassa-oderbergi vasut mentén lévő mész és tégláégető telepeimet működésbe helyeztem és azon helyzetben vagyok, hogy mész és téglával a legjobb minőségben olcsó árak mellett tetszés szerinti mennyiségben bármikor szolgálhatok.

Kiváló tisztelettel

Propper Sándor,
mész- és tégláégető-telep tulajdonos
Márkusfalu, Szepesmegye.

Tk. 650. sz.
1889.

Árverési hirdetményi kivonat.

A szerencsi kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a kir. kincstár végrehajthatónak Lichtman Márton szerencsi lakos végrehajtást szenvedő elleni 114 forint 38 kr. tökéketelés és járuléki iránti végrehajtási ügyében a szerencsi kir. járásbírósg területén lévő Szerencs község határában fekvő a szerencsi 366. sztkvben Lichtman Márton tulajdonánál felvett 1094. hrsz. Előhegyen lévő szőlőre az árverést 518 ft becs- és ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1889. évi május hó 21-ik napján délelőtt 10 órakor a szerencsi kir. járásbírósg telekkönyvi hivatalában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áról is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10% -át, vagyis 51 forint 80 krajczárt készpénzben vagy az 1881. évi LX. t. c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyi miniszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképe. értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. 60. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Szerencsen, a kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóságnál 1889. évi március hó 13-ik napján.

Kiss György.
kir. albiró.

Tk. 530. sz.
1889.

Árverési hirdetményi kivonat

A homonnai kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a m. kir. állam kincstár végrehajthatónak Gelb Háni férj. Silber Leoné végrehajtást szenvedő elleni 10 ft 59 kr. tökéketelés és járuléki iránti végrehajtási ügyében a s.-a.-ujhelyi kir. törvényszék (a homonnai kir. járásbírósg) területén lévő, Homonna község és határában fekvő, a homonnai 195. sztkvben A + 2. sor 352. hrsz. a. belsősegből, amonlévő 198. népösszeírasi számú házból felerészben Gelb Háni férj. Silber Leoné illető jutalékra 352 ft kikiáltási árban, ugyanazon sztkvben A + 2. sor 353. hrsz. a. foglalt kertből felerészben ugyancsak Silber Leoné felerészben illető jutalékra 4 ft kikiáltási árban, és az A + 3. sorsz. alatt foglalt szántóföldből nevezett végrehajtást szenvedőt illető jutalékra 6 ft kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1889. évi június hó 12-ik napján d. e. 9 órakor a homonnai kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóság hivatalos helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áról is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának

10% -át, vagyis a 352. hrsz. birtokrészlet után 35 ft 20 krt, a 353. hrsz. a. birtokrészlet után 40 krt, és a 839. hrsz. részlet után 60 krt készpénzben, vagy az 1881. LX. tc. 42-ik §-ában jelzett, árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyi miniszteri rendelet 8. §-ában kijelölt, óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Homonnán, a kir. járásbírósg mint tkvi hatóságnál 1889. évi március hó 28-ik napján.

Láczay.
kir. albiró.

Egy jó karban lévő magyar állami tséplő szekrény magában Elek Jánosnál Kir-Helmetzen eladó.

Tk. 594. sz. 1889.

Árverési hirdetményi kivonat.

A szerencsi kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a kir. kincstár végrehajthatónak Kurucz János és neje Balogh Borbála szerencsi lakos végrehajtást szenvedők elleni 39 ft 58¹/₂ kr. tökéketelés és járuléki iránti végrehajtási ügyében a szerencsi kir. járásbírósg területén lévő Szerencs község határában fekvő a szerencsi 468. sztkvben Kurucz János és neje szül. Balogh Borbála tulajdonánál felvett 1440. és 1404. hrsz. „Splényi“ őrzésben lévő szőlőre 436 ft becs- és ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1889. évi június hó 7-ik napján délelőtt 9 órakor a bíróságnál hivatalos helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áról is el fog adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10% -át, vagyis 43 ft 60 krt készpénzben vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított s az 1881. évi november 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyi miniszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Szerencsen a kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóságnál 1889. március 15. napján.

Füleky.
kir. jbiró.

Nincs többé fogfájás!! Könnyen vérző beteg és gyulladt foghúst gyógyít és erősít, a fogkövet eltávolítja és képződését megakadályozza; a szájbűzt azonnal megszünteti napontai használatnál

cs. és k. udvari fogorvos és udv. szállító, valódi

Dr. POPP világhírű **ANATHERIN** SZÁJVIZE

kétszer oly nagy palaezokban mint eddig.

Ezzel egyidejűleg alkalmazandó

Dr. POPP fogpasztája mely a fogakat ges és szép állapotban tartja. folyton egészség-

Dr. POPP Anatherin fogpasztája mely jobb és legfinomabb szer a fogak tisztán tartására és a foghús meg-

Dr. POPP fogpora regyogó fehérségű fogakat kők-

Dr. POPP növényesszappana a legjobb gyógy- pipere-szappan, mindenemű borkintések ellen és különösen furdókhöz.

Dr. POPP NAPRAFORGÓ (szapp.) (nem glicerin.) A legújabb és a legfinomabb divat-pipere szappanok. A bőrt bársnyfínommá teszik.

VENUS

Árak: Anatherin-szájviz 50 kr., 1 firt és 1 firt 40 kr., Anatherin fogpaszta tégelyben 1 firt 22 kr., Aromatikus fogpaszta 35 kr., Fogpor dobozban 63 kr., Növényesszappan 30 kr., Napraforgó szappan 40 kr., Venus-szappan 50 kr. E szerek kaphatók: S.-a.-Ujhelyben: Zlinszky J., Klineszky P. és Ös. Buday Á. gyógyszerészeknél és Szentgyörgyi V. kereskedőnél.

Orvosi elismerés.

Tisztelt Kollega ur!

23 évig oly szájbajban szenvedtem, mely néha nagyon fájdalmas és kellemetlen volt, úgy hogy gyakran még az evésben és a beszédben is gátolt. Több budapesti és bécsi orvost és tanárt consultáltam a bajom miatt, de eredmény nélkül. Mióta azonban az Ön, méltán feldicsért Anatherin-szájvizét használtam, azóta teljesen megszabadultam kellemetlen bajomtól és csak azt sajnálom, hogy korábban nem alkalmaztam. Nem mulasztatom el, hogy Önnek e kitünő hatásu szeréért őszinte köszönetet mondjak.

L.-Patonán.

Őszinte tisztelője

Dr. Lövinger, járási orvos.

Hamisításoktól óvakodjunk!

Hidegviz gyógyintézet

Gyertyánliget (Kabolapolyána)

Máramaros megyében 1^{1/2} órányira M.-Sziget vasuti állomástól kiváló fürdőhely, pompás fekvés nagy kiterjedésű fenyves parkban, enyhe erősítő levegő és kitűnő vasas savanyúvizek. Ajánlva van: **vérzegénység-nél, mell- és gyomor betegségben, női bajoknál gyengélkedőknek** és általában minden esetben, hol vasas ásványvizek és hideg gyógymód sikerrel használatba vétetnek. A lakások kényelmesek, mérsékelt árak.

Jó diatikus étkezéssel gondoskodva van.

Évad május 15-től szeptember 10-ig.

A gyógyhelyre vonatkozó felvilágosítással szívesen szolgál

3-3

a fürdőigazgatóság.

A kassui gazdaságban eladó:

1 drb Magosvérü (angol faj) kancza, kanczacsikóval	550 frt.
1 „ Pinzgau kancza vemhes	200 frt.
1 „ „ csikó 3 éves	150 frt.
1 „ „ herélt 2 „	100 frt.
1 „ „ mén 1 „	80 frt.
2 „ Igás kancza vemhes, a kettő	300 frt.

3-3

CZIGELKAI

LAJOS-ISTVÁN-

forrás
jód tartalmú, szikéletes-konyhasós savanyúvíz.

Felülmulhatlan legdusabb szénasavas nátron-tartalma által az egész világ minden ismert ásványvizei közt, bő vastartalma és sok szénasava miatt az ógvényes-sós savanyúvizek közt páratlan és legkellemesebb, valamint legkönnyebben emészthető valamennyi jód tartalmú ásványvizek közt.

A Lajos-forrás rendkívül hatásosnak bizonyult a gyomor-, bél-, húgyhólyag- és légutak bántalmainál s görvélkőrnél.

Kizárólagos raktár és szétküldés Magyarország részére

ÉDESKUTY L.

magy. kir. és szerb kir. udvari ásványvíz-szállító társaság BUDAPESTEN.

Ugyisntén kapható minden gyógyszerárban és fűszerkereskedésben

forrás.
Borvíz, leggazdagabb szoda- és szénasavtartalommal.

A legújabb vegyelemzésnél a Czigelkai István-forrás ásványvize nátron és szénasav tartalmára nézve, (1000 súlyrész vízben 16-722 nátron és 6-784 szénasav) oly dúságnak bizonyult, hogy tartalmával az eddig ismert bel- és külföldi ásványvizeket tetemesen felülmúlja.

Minden okoknál fogva a Czigelkai István-forrás ásványvize savanyúborral vegyítve, egy erősen pezsgős ennélfogva üdítő, kitűnő italt szolgáltat, melynek kissé sós íze az emésztésre is bír befolyással.

Magy. kir. szab. parkétgyár

Dunkel Vilmos Kassán,

ajánlja

6-12

kitűnő száraz tölgyfából készlett, sokszorosán kitűntetett

parketait,

ugynevezett amerikai, tömör s berakott kockát jutányos árak mellett.

Képes rajzminták díjmentesen szolgáltatnak.

Egy új gyógyszer székrekedés ellen,

a mely a legjelesebb orvosok és mások által is, továbbá Dr. H. Senator berlini tanár, Dr. Thompson párisi és Dr. Massini baseli tanár által az eddig e célra használt szereknél sokkal jobbnak tartatik, az ugynevezett: **cascara sagrada**; ez képzeli ugyanis a fő-alkatrészét a legújabb javított **A. Brandt-féle, St. Gallen** (Schweiz) svájci piluláknak, (Schweizerpillen) melyek a legjobb gyógyszerárakban skatulyánként 40 és 70 krjával használati utasítással együtt árusítottak el. — Ne hagyjuk magunkat versenyhirdetések által, melyek régi pilulákat áruló gyárosoktól erednek, befolyásolhatni, hanem maradjunk meg az **A. Brandt** nevet viselő skatulyáknál, mely név azokon eléggé világosan olvasható. Minden más, értéktelen utánzat. Ezek az új, javított svájci pilulák minden jobb gyógyszerárban készletben tartatnak. E pilulákból kívánatra küld a fő-raktár: **F. Krizan** gyógyszerész, **Kremsier** (Morvaország) bérmentve minden megrendelőnek, a kik kéretnek a megrendelésnél az összeget esetleg bélyegben hozzácsatolni.

3-40

A legkitűnőbb szer

MINDEN ROVAR ELLEN

Meglepő erejével annyira hat és oly gyorsan s biztosan irtja ki a kártékony rovarokat, hogy azoknak **többé semmi nyomuk nem marad.**

Különösen figyelembe veendő:
hogy szabadon lezárt papírban
kimért por sohasem

„Zacherl-különlegesség.”

Csak eredeti üvegekben valódi minőségben és legolcsóbban kapható:
S.-a.-Ujhelyben: Szentgyörgyi Vilmos, Zlinszky József, Kincsesy Péter, Reichard testv., Deutsch József fia, Weiss Zsigmond és Behyna testvérekénél.
Homonnán: Pápay Pál és Szekerek Ambrosusnál.
Sárospatakon: Pavletis Györgynél.
Tokajon Reiner D. gyógytárban.
Nagy-Mihályban: Marmorstein Simon és Glück Móránál.
Szerencsén: Rochlitz Rezsónél.
Tatazon: Lazary Gyulánál.

Fő-raktár:

J. ZACHERL, Wien I. Goldschmidgasse 2.

Sírkövekre feliratok vésése és aranyozása

SIR-EMLEK-KÖVEK NAGY RAKTÁRA.

BURGER ADOLFNÁL

S.-A.-UJHELYT

Főutcán, a „Vörös ökör” vendéglő épületében.

MINDEN IDŐBEN

nagy választékban tartok s kívánatra felállítok

POROSZ SZÜRKE MÁRVÁNY,
VÖRÖS MÁRVÁNY

és homokkő sírkövet.

Tisztelettel

BURGER ADOLF
vállalkozó.

Sürgőnyezim:
Burger Adolf S.-a.-Ujhely.

Kívánatra képes árjegyzék megtekintésül bérmentve küldetik.

Kávéház-helyiség változtatás.

Alantírott a n. é. közönség becses tudomására juttatom, hogy a Korona-utcában létezett és minden igényeknek teljesen megfelelő **kávéházamat** a főtéren lévő Roth Izrael-féle házba tettem át, hol is naponta kitűnő **fekete kávé**, friss **kassai sör**, finom **dessert-italok** minden nemben és **hideg ételek** a legjutányosabb árban kaphatók.

Tekeasztalok, játékszobák elegáns berendezéssel állanak a közönség rendelkezésére.

A n. é. közönség becses pártfogását kérve, maradtam

teljes tisztelettel

Bettelheim Miksa,

kávéház-tulajdonos.